

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Magyar István ügyvéd által képviselt felperesnek, a dr. Telegdi Zoltán ügyvéd által képviselt I. - III. rendű alperesek ellen, szerződés hatálytalanságának megállapítása iránt indított perében, a Fővárosi Bíróság 2011. október 18. napján meghozott, 2.P.24.308/2010/16. számú ítélete ellen, az alperesek részéről 17. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a per fő tárgyára és az alperesek által fizetendő perköltségre vonatkozóan helybenhagyja. A le nem rótt kereseti illetékre vonatkozó rendelkezést részben és akként változtatja meg, hogy a II. rendű alperest 300.000 (háromszázezer) forint, a III. rendű alperest 150.000 (százötvenezer) forint le nem rótt illeték megfizetésére kötelezi az államnak külön felhívásra, míg a fennmaradó 450.000 (négy százötvenezer) forint illetéket az állam viseli.

Kötelezi az I. és II. rendű alpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 254.000 (kétszázötvennégyezer) forint másodfokú perköltséget. Kötelezi az I. és III. rendű alperest, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 127.000 (százhuszonhétezer) forint másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy az I. és III. rendű alperesek költségmentessége folytán le nem rótt 300.000 (háromszázezer) forint fellebbezési illetéket az állam viseli. A II. rendű alperest terhelő fellebbezési illeték összegét 300.000 (háromszázezer) forintban állapítja meg, míg a fennmaradó 300.000 (háromszázezer) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A Fővárosi Ítéltábla a Fővárosi Bíróság a 2.P.21.256/1999/125. számú ítéletét részben megváltoztató, 1.Pf.21.531/2009. számú eljárásban hozott jogerős ítéletével arra kötelezte a jelen per I. rendű alperesét, hogy 15 napon belül fizessen meg a jelen per felperesének 14.909.765 forint tőkét és a tőke után 1998. május 26-tól 2001. december 31-ig évi 20 %, 2002. január 1-jétől 2004. december 31-ig évi 11 %, 2005. január 1-jétől a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot. A jogerős ítélet alapján a Fővárosi Bíróság 32.Vh.401.241/2008. számon rendelte el a végrehajtást, amit a ... Végrehajtó Iroda foganatosít. A végrehajtási eljárásban az I. rendű alperes nyugdíjából való letiltásra került sor. Az I. rendű alperes a 2006. július 26. napján kelt tartási szerződéssel a III. rendű alperesre ruházta át a ..., '1' hrsz. alatti ingatlan tulajdonjogát, a 2006. augusztus 2-án kelt tartási szerződéssel gyermekére, a II. rendű alperesre ruházta át a ..., '2' hrsz. alatti ingatlan tulajdonjogát, a 2006. augusztus 18-án kelt ajándékozási szerződéssel a II. rendű alperesre ruházta át a ..., '3' hrsz. alatti ingatlan 1 tulajdoni illetőségét. A szerződések alapján a II. és a III. rendű alperesek tulajdonjoga bejegyzésre került az ingatlan- nyilvántartásba.

A felperes a keresetében annak a megállapítását kérte, hogy az I. és a II. rendű alperes között létrejött tartási és ajándékozási szerződés, valamint az I. és a III. rendű alperesek között létrejött tartási szerződés a felperessel szemben hatálytalan. Kérte a II. és a III. rendű alperesek kötelezését az átruházott ingatlanok tekintetében a végrehajtás foganatosításának tűrésére. Kérte továbbá, hogy a bíróság kötelezze az alpereseket a perrel felmerült költségeinek a megfizetésére is. Hivatkozott arra, hogy a szerződések elvonták az I. rendű alperessel szemben fennálló, jogerős ítélettel elbírált követelése kielégítésének alapját. Kereseti kérelme jogalapjaként a Ptk. 203. §-át jelölte meg.

Az alperesek ellenkérelme a kereset elutasítására és a felperes perköltségben marasztalására irányult. Előadták, hogy a szerződések megkötésekor nem az a szándék vezette őket, hogy elvonják a felperes követelésének kielégítési alapját. Állították, hogy a szerződések megkötésére azért került sor, mert az I. rendű alperes az egészségi állapota miatt természetbeni tartásra, ellátásra, gondozásra szorult, illetve anyagi helyzete jelentősen megromlott. Hangsúlyozták, hogy az I. rendű alperest marasztaló elsőfokú ítélet meghozatalát követően még nem volt ismert a tartozás végleges összege. Utaltak arra, hogy a végrehajtási eljárásban a felperes követelésének kielégítése folyamatban van az I. rendű alperes nyugdíjából való letiltással.

Az elsőfokú bíróság az ítéletével megállapította, hogy a 2006. augusztus 8-án a ..., '3' hrsz. alatti ingatlan 1 tulajdoni hányada tárgyában az I. és a II. rendű alperes között létrejött ajándékozási szerződés, valamint a 2006. augusztus 2. napján a ..., '2' hrsz. alatti ingatlan 1/1 tulajdoni hányada tárgyában létrejött tartási szerződés,

továbbá a 2006. július 26-án az I. és a III. rendű alperes között a ..., '1'. hrsz. alatti ingatlan 1/1 tulajdoni hányada tárgyában létrejött szerződés a felperessel szemben hatálytalan. Kötelezte a II. és a III. rendű alpereseket, hogy a felperes, mint végrehajtást kérő által kezdeményezett, a Fővárosi Bíróság 2.P.21.256/1999. számon hozott jogerős határozatán alapuló végrehajtási eljárásban a ..., '2'. hrsz. alatti ingatlan 1/1 tulajdoni illetőségére, a ..., '3'. hrsz. alatti ingatlan 1 tulajdoni illetőségére, valamint a ..., '1'. hrsz. alatti ingatlan 1/1 tulajdoni illetőségére tűrjék a végrehajtás foganatosítását. Kötelezte az alpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a felpereseknek 856.900 forint + ÁFA perköltséget, valamint további 18.750 forint perköltséget. A II. és a III. rendű alpereseket kötelezte arra is, hogy fizessenek meg az államnak külön felhívásra 900.000 forint le nem rótt illetéket. Ítéletének indokolásában rámutatott, hogy az I. és a II. rendű alperesek a Ptk. 685. § b) pontja értelmében közeli hozzátartozók, ezért a köztük létrejött szerződések vonatkozásában a Ptk. 203. § (2) bekezdése alapján vélelmezni kell a rosszhiszeműséget és az ingyenességet. Ugy foglalt állást, hogy a hozzátartozói kapcsolat az I. és a III. rendű alperesek között is megállapítható, tekintettel arra, hogy a III. rendű alperes a II. rendű alperes nevelt lánya. Kiemelte, hogy a perrel érintett szerződések megkötésére rövid idővel az I. rendű alperest marasztaló jogerős ítélet kézbesítését követően, egymáshoz közeli időpontokban került sor. Kifejtette, hogy az I. rendű alperes egészségi állapotát az alperesek már a jogerős ítélet kézbesítése előtt is ismerték. Álláspontja szerint az alperesek a perben nem tudtak elfogadható magyarázatot adni arra, hogy miért közvetlenül az I. rendű alperest marasztaló jogerős ítélet kézbesítését követően kötötték meg a szerződéseket, ha a szerződéskötést indokoltá tévő körülmények már ezt megelőzően is fennálltak. Hangsúlyozta, hogy az I. rendű alperes nyilatkozata szerint az I. rendű alperes szerződéskötés nélkül is kapott segítséget a II. és a III. rendű alperesektől. Nem találta bizonyítottnak azt az alperesi állítást, hogy az alperes anyagi helyzete rosszabbodott a szerződések megkötése előtt. Mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy az alperesek nem tudták eredményesen megdönteni a rosszhiszeműségükhöz fűződő vélelmet, és a szerződések megkötésének célja kifejezetten a felperesi követelés kielégítési alapjának az elvonása volt.

Az ítélet ellen, annak megváltoztatása és a kereset elutasítása érdekében az alperesek terjesztettek elő fellebbezést. Továbbra is tagadták, hogy a szerződések megkötésének időpontjában a felperesi követelés fedezetének elvonására irányuló szándék vezette őket. Hangsúlyozták, hogy a szerződések megkötésekor és a II. és a III. rendű alperesek tulajdonjogának bejegyzésekor az I. rendű alperessel szemben semmiféle jogerős és végrehajtható követelés nem volt. Kifejtették, hogy az előzményi per tárgya nem az I. rendű alperessel szembeni anyagi követelés volt, és a per még az elrendelt biztosítási intézkedést követően közel két évig folyamatban volt. Álláspontjuk szerint a szerződések megkötésének időpontjában még nem volt egyértelműen megállapítható, hogy az I. rendű alperest marasztaló ítélet fennmarad-e, illetve mennyi lesz a marasztalás összege. Fenntartották azt az előadásukat, ami szerint a szerződések megkötésének oka az I. rendű alperes egészségi állapota, célja pedig az I. rendű alperes természetbeni tartása, ellátása

volt. Hivatkoztak arra, hogy a III. rendű alperes nem nevelt lánya sem az I., sem a II. rendű alperesnek, a II. rendű alperes csupán a III. rendű alperes utógondozását vállalta. Okfejtésük szerint ebben a minőségében sem az I., sem a II. rendű alperes nem tekinthető a III. rendű alperes hozzátartozójának, ezért az I. és a III. rendű alperes viszonyában nem alkalmazható a Ptk. 203. § (2) bekezdése. Ismét kiemelték, hogy a végrehajtás folyamatban van, a letiltás alapján levont összeg elérte a 3.000.000 forintot.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását indítványozta.

Az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel nem támadott része nem volt, ezért a Fővárosi Ítéltábla az ítéletet teljes terjedelmében vizsgálta felül /Pp. 228. § (4) bekezdés/.

Az alperesek fellebbezése nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az így megállapított tényállásból levont jogi következtetéseivel az ítéltábla túlnyomó részben, érdemi döntésével teljes mértékben egyetértett.

A Ptk. 203. § (1) bekezdése szerint az a szerződés, amellyel harmadik személy igényének kielégítési alapját részben vagy egészben elvonták, e harmadik személy irányában hatálytalan, ha a másik fél rosszhiszemű volt, vagy reá nézve a szerződésből ingyenes előny származott.

A Fővárosi Ítéltábla 1.Pf.21.531/2009. számú eljárásban hozott jogerős ítéletéből megállapítható, hogy a felperesnek 14.909.765 forint tőke és a tőke után 1998. május 26-tól 2001. december 31-ig évi 20 %, 2002. január 1-jétől 2004. december 31-ig évi 11 %, 2005. január 1-jétől a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamat iránti követelése volt az I. rendű alperessel szemben.

Ahhoz, hogy egy szerződés fedezetelvonó jellege megállapítható legyen, nem szükséges, hogy a jogosult bírósági végrehajtás útján kísérelje meg a követelés behajtását, sem az, hogy a kötelezett jogerős ítélet kötelezze a követelés teljesítésére, de még csak az sem, hogy a jogosult a követelést bíróság előtti érvényesítse. A szerződés fedezetelvonó jellegének megállapításához elegendő az, hogy a követelés a szerződés megkötésekor az igény állapotában volt, azaz fennállt annak elvi lehetősége, hogy a jogosult igényét a bíróság előtt érvényesítse.

A Fővárosi Ítéltábla ítéletéből megállapítható az is, hogy a felperes tőkekövetelése 1998. május 26-án vált esedékessé, ezért a felperes követelése a perrel érintett szerződések megkötésének időpontjában az igény állapotában volt. Az, hogy a felperesnek az I. rendű alperessel szemben megalapozott és lejárt követelése van, az I. rendű alperes számára legkésőbb a felperes és az I. rendű alperes között

folyamatban volt perben hozott részítélet jogerőre emelkedésének a napján, 2002. június 6-án nyilvánvalóvá vált, így az I. rendű alperesnek tudnia kellett a követelésről.

A felperes követelésének esedékessé válásakor a perbeli szerződésekkel átruházott ingatlanok még az I. rendű alperes tulajdonában voltak, azokból a felperes kielégítést kereshetett. Az ingatlanok tulajdonjogának átruházása a II. és a III. rendű alperesekre a felperes követelésének kielégítési alapját vonták el, mert az I. rendű alperesnek a nyugdíján kívül más vagyona nincs a felperesi követelés kielégítésére. Az I. rendű alperes nyugdíjából ugyan a letiltás folyamatos, de a letiltás az I. rendű alperes 38.231.295 Ft-os tartozásának megtérülésére megfelelő fedezetet nem jelent, ezért a szerződések fedezetelvonók.

Az I. és a II. rendű alperesek között 2006. augusztus 8-án létrejött, a ..., '3'. hrsz. alatt nyilvántartott ingatlan 1 tulajdoni illetőségének átruházására irányuló ajándékozási szerződésből a II. rendű alperesre nézve ingyenes előny származott, ezért ez a szerződés a felperessel szemben hatálytalan.

A tartási szerződésekkel az I. rendű alperes ellenszolgáltatás, tartás fejében (visszterhesen) ruházta át a ..., '2'. hrsz. alatti és a ..., '1'. hrsz. alatti ingatlanok tulajdonjogát a II., illetve a III. rendű alperesre.

A Ptk. 203. § (2) bekezdése kimondja, hogy ha valaki hozzátartozójával köt fedezetelvonó szerződést, a rosszhiszeműséget, illetve az ingyenességet vélelmezni kell.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a II. rendű alperes az I. rendű alperes egyenesági rokona (gyermek), így a Ptk. 685. § b) pontja értelmében közeli hozzátartozója. Erre figyelemmel a perben a tartási szerződéssel kapcsolatban vélelmezni kellett a II. rendű alperes rosszhiszeműségét, valamint a szerződés ingyenességét.

Az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá arra, hogy a II. rendű alperes rosszhiszeműségéhez és a szerződés ingyenességéhez fűződő vélelem megdöntése a perben a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján az I-II. rendű alperesek kötelezettsége volt. A vélelem eredményes megdöntéséhez a alpereseknek azt kellett volna kétséget kizáróan bizonyítaniuk, hogy a tartási szerződés valóban visszterhes jogügylet volt, és az más célra irányult, mint a felperesi követelés fedezetének az elvonása.

Az I. és II. rendű alperesek semmilyen módon nem bizonyították, hogy a tartási szerződés ténylegesen visszterhes jogügylet volt, a II. rendű alperes a tartási szerződés alapján bármilyen szolgáltatást teljesített az I. rendű alperesnek. Az I. rendű alperes maga adta elő, hogy szerződéskötés nélkül is kapott segítséget a II. rendű alperestől. Ezekre a körülményekre figyelemmel a szerződés ingyenességéhez fűződő vélelmet nem lehetett sikeresen megdöntöttnek tekinteni.

Az alperesek a szerződések megkötésének okát az I. rendű alperes egészségi állapotának és anyagi helyzetének megromlásában, célját az I. rendű alperes megsegítésében jelölték meg.

Az alperesek nem tudták sikeresen bizonyítani, hogy az I. rendű alperes egészségi állapotában és anyagi helyzetében a szerződés megkötését megelőző huzamosabb időszakban lényeges változás következett be. Ennek alapján az elsőfokú bíróság helyesen vonta le azt a következtetést, hogy ha valóban az I. rendű alperes egészségi állapotának és anyagi helyzetének megromlása lett volna a szerződés megkötésének az oka, és a felperes megsegítése annak célja, akkor a szerződéskötés abban a korábbi időpontban lett volna indokolt, amikor az I. rendű alperes jelenlegi egészségi állapota és anyagi helyzete kialakult.

Az I. rendű alperes a III. rendű alperessel korábban kötött tartási szerződést, mint a II. rendű alperessel. E korábban kötött szerződés alapján az I. rendű alperes jogosult volt a tartás körébe tartozó szolgáltatásokra, ezért nem volt indokolt, hogy ugyanazoknak a szolgáltatásoknak az ellenében másik ingatlant ruházzon át a II. rendű alperesre.

A szerződéskötés más, alapos indokának hiányában az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a szerződés célja a felperesi követelés kielégítési alapjának elvonása volt, így az alperesek a II. rendű alperes rosszhiszeműségéhez fűződő vélelmet sem tudták eredményesen megdönteni.

A tartási szerződés ingyenességére és a II. rendű alperes rosszhiszeműségére figyelemmel az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy az I. és a II. rendű alperesek között létrejött tartási szerződés is hatálytalan a felperessel szemben.

Az ítélet tábla nem osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját abban, hogy a III. rendű alperest is az I. rendű alperes hozzátartozójának kell tekinteni. A III. rendű alperes nem tartozik a Ptk. 685. § b) pontjában meghatározott személyek körébe, ezért nem minősül az I. rendű alperes közeli hozzátartozójának. A III. rendű alperes az I. rendű alperesnek nem nevelt gyermeke, és az I. rendű alperes egyenesági rokonának sem minősül. Mindezekre tekintettel az I. és a III. rendű alperesek között a hozzátartozói kapcsolat nem volt megállapítható.

A hozzátartozói kapcsolat hiányának a jogi következménye az, hogy a perben a felperest terhelte a III. rendű alperes rosszhiszeműségének vagy ingyenes szerzésének a bizonyítása.

Az I. és a III. rendű alperesek egyezően adták elő, hogy az I. rendű alperes a ..., '1' hrsz. alatti ingatlan tulajdonjogának átruházása ellenében nem várt ellenszolgáltatást a III. rendű alperestől, az I. rendű alperes kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy a szerződés ingyenes volt. Ebből megalapozottan vonható le az a következtetés, hogy az I. rendű alperest a szerződés megkötésekor az ingyenes

juttatás szándéka vezette. Arra vonatkozó peradat, hogy a III. rendű alperes a tartási szerződés alapján szolgáltatást teljesített volna az I. rendű alperesnek, nem merült fel. Ezekből a körülményekből alappal lehet következtetni arra, hogy a tartási szerződés jogcímét tekintve színlelt, és az valójában ajándékozási szerződést jelentett. A szerződésből tehát a III. rendű alperesre nézve ingyenes előny származott.

Ennek folytán nem volt érdemi jelentősége annak, hogy az alperesek nem tudtak elfogadható magyarázatot adni arra: milyen okból kötötték meg a szerződést, továbbá, hogy a szerződés megkötésére rövid idővel az I. rendű alperest marasztaló jogerős részítelek kézbesítése után került sor, de az elsőfokú bíróság megalapozottan következtetett a III. rendű alperes rosszhiszeműségére is, arra, hogy az I. és a III. rendű alperesek között létrejött tartási szerződésnek a felperesi követelés kielégítési alapjának elvonása volt a célja.

A szerződés ingyenességére és a III. rendű alperes rosszhiszeműségére figyelemmel az elsőfokú bíróság megalapozottan állapította meg az I. és a III. rendű alperesek között létrejött tartási szerződés hatálytalanságát a felperessel szemben.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a per fő tárgyára és az alperesek által fizetendő perköltségre vonatkozóan a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta. A kereseti illeték megfizetésére a perbeli érdekeltségük arányában az 1990. évi XCIII. törvény 38. § (2) bekezdése, 74. § (3) bekezdése, valamint a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján kötelezte a II. és a III. rendű alpereseket, mert a III. rendű alperes költségmentességet csak az elsőfokú ítélet meghozatala után kapott. A fennmaradó 450.000 forint kereseti illeték viseléséről az I. rendű alperes személyes költségmentességre figyelemmel a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján rendelkezett.

A Fővárosi Ítéltábla a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alpereseket másodfokú perköltség megfizetésére, míg a I. nem rótt fellebbezési eljárási illeték viseléséről az 1990. évi XCIII. törvény 38. § (2) bekezdése, 74. § (3) bekezdése, valamint a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) és (2) bekezdése, továbbá 14. §-a alapján határozott.

Budapest, 2013. március 8.

Világhyiné dr. Böcskei Terézia s. k.
a tanács elnöke

Dr. Lente Sándor s. k.
előadó bíró

. Csóka István s. k.
bíró

A kiadmány hiteléül:
Hilcz Ádámné
tisztviselő